

מתיקות השבת

יו"ל ע"י קהל לובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזוע שליט"א

תלמידו של פוסק הדור בעל "שבט הלוי" וצוק"ל

◆ משיחורטיו של מורינו הגה"צ שליט"א ◆

הבשורה טובה או מלחיצה?

"ולא שמעו אל משה מקצרו רוח ומעבדה קשה". יש לתמוה, הרי בפירוש הקודמת מברך, שפאשר משה רבנו מסר את דבר ה' לעם ועשה לעיניהם את האותות, כתוב: "ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' את בני ישראל וכי ראה את ענניו ויקדו וישתחוו", ואם כן, איך התהפך פעת הגלגל, שהעם לא שמעו לדברי משה, לאחר שבפתחה האמינו לדבריו?

עוד צריך באור, מהו הקל וחמור שמשה רבנו אמר לה': "הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה". הרי מה שעם ישראל לא שמעו, הוא מפני שהיה להם קצרו רוח ועבודה קשה, מה שאין כן פרעה, שהוא יושב על כסא מלכותו ב'שוב דעת, אמור להיות שהוא ישמע ויקבל את דברי משה? עוד צריך באור, למה פרשת "אלה ראשי בית אבתם" נכתבה בפירושנו בסמיכות לך שמשה רבנו מצוה את פרעה להוציא את בני ישראל מארץ מצרים, היה מן הראוי לכאורה שפרשה זו תכתב לפני פרשת וארא, כגון בפסוקים שכתוב: "ויקף איש מבית לוי"?

רחמי ה' מרבים

נראה לבאר בסיעתא דשמיא, הנהנה פרשיות שמות וארא מדרות מהעבודות פרו שהיו לאבותינו במצרים, ובהגדה של פסח מביא בעל ההגדה את דברי חז"ל (פסחים קטז): 'בכל דור ודור תבי אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא מצרים', ואם כן, לפני שאנו מרגישים כאלו אנחנו יצאנו ממצרים, עלינו להרגיש בפירשיות אלו את הצער של השעבוד, כאלו אנחנו מושפעים פעת במצרים, וכן עלינו להתבונן בפסיונות שהיו לאבותינו להאמין בדבר ה' שאמר להם משה, שהגיע זמן גאולה.

ובתחלת פירושנו, פרשת וארא, אנו קוראים שהקב"ה אמר למשה רבנו שהיא יתברך נגלה לאברהם, יצחק ויעקב באל שדי וישמי הוי"ה לא נודעתי להם", וכידוע, ששם הוי"ה הוא שם של רחמים, שיש לפירוש זאת שה' לא גלה לאבות בכל הנסיונות שהיו להם את מדת טובו הגדול, אלא התגלה אליהם רק ב"אל שדי", לחיזוקם להאמין בה' שיאמר לצרותיהם די, כמו שאמר לעולמו די (יש"י), [שעל שם זה ה' נקרא "אל שדי"]], והאבות נשארו נאמנים לה' והאמינו בו שישוע אותם, אפילו שלא ידעו את שם הוי"ה המעיד על רחמנותו וטובו הגדול של ה'. יתברך, ועל כן "וגם הקמתי את בריתי אתם", כיון שהם היו כל כך נאמנים לה', אף על פי שלא פירשו את שם רחמנותו של הוי"ה, לכן גם ה' נאמן לזרועם אחריהם עד עולם.

משה והאבות

ומוכא ברש"י, שה' אמר למשה רבנו 'חבל על דאבדון ולא משתכחין, הרבה פעמים נגליתי לאבות באל שדי, ולא אמרו לי מה שמך, ואתה אמרת מה שמו, מה אמר אליהם', אלא שגאמת אפטר לחלק ולומר שהנסיונות של האבות היו לעצמם ולבני משפחתם בלבד, כגון נסיון העקדה, שהנסיון קשור רק לאברהם וליצחק ושלשה.

ואלו משה רבנו היה צריך להעביר את דבר ה' לכל העם, ולכן בקש ממנו יתברך שיגלה לו את שמו שהוא רמז למדת הרחמים, כי דאג שיכל להשיב לעם שישאלו אותו מהו שמו של ה' ששלחו ויראו משמו של ה' את מדת רחמנותו של ה'. וכן יתחזק לבם, כשידעו משמו של ה' שהוא יתברך עתיד להיטיב להם מאד, כי אינם בדרגת האבות שיכלו לעמוד

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

תורה מגנא ומצלא

ברצוני לפרסם את המעשה שארע עם דודי ר' שמואל ב. הי"ד, לעלוי נשמתו.

דודי ר' שמואל היה עובד במשך היום ולומד תורה בכל ערב למשך כשלוש שעות, משמונה בערב ועד אחת עשרה בלילה, בשלוש השעות הללו ר' שמואל היה לומד עם יראת שמים גדולה - גמרא, הלכה וחובות הלכות, והיה שומר על שעות הלמוד האלו בכל מחיר, גם אם הדבר היה כרוך במאבק רב עד כדי מסירות של ממש.

בשנת תשס"ב הגיעה לר' שמואל הצעה ליסוע ללוס אנג'לס לצורך מסקר שיניב לו תוחם גדולים. הוא תכנן את צעדי לנסיעה והגיע ללוס אנג'לס, משם הוא היה בקשר טלפוני עם בני משפחתו, וספר להם על הנחת הגדולה שיש לו מכה שמצא שם בית מדרש לבגלי בתים, שבו הוא שומר על הלמוד הקבוע שיש לו דבר יום ביומו.

הוא הכרח להתעכב שם לפרק זמן ארוך, וביום שבו היתה אמורה להתקום גשר העסקה שלשמה הוא נסע, הוא הגיע למקום המידע בשעה שבע בערב, והמתין לכל האישים הקשורים לעסקה, אלא שהם התעכבו מלבו.

לעסקה הגיע גם ידידו של ר' שמואל ששמו יצחק, תושב לוס אנג'לס, וכיון שהגיעה השעה שמונה בערב, ר' שמואל אמר ליצחק את המלים הבאות: 'אני מאד חושש על גורלי', יצחק שאל אותו: מדוע אתה מדבר כך? ר' שמואל ענה לו: 'בכל ערב בשעה הזאת אני מתחיל את הלמוד בתורה הקדושה חק בעל יעבר והיום אני נמצא פה ואיני רואה את עצמי מסוגל לומר על העסקה'.

יצחק ענה לו: 'אבל אתה לא איש בזה, אתה נקלעת למצב הזה שלא במונה'. ר' שמואל לא קבל את התירוץ ואמר ליצחק: 'לעצם זה שבאתי לפגישה שנקבעה לשעה שבע בערב, כאשר רב הסניכים הם שאצטרף להשאר כאן עד אחרי השעה שמונה, היא התרשלות גדולה מצדי'.

ר' שמואל הוסיף ואמר: התורה והיקאת שמים שאני עוסק בהם בשעות האלו, אלו הן הזכיות שמצילות אותי, כמו שידוע ש'תורה מגנא ומצלא' והיום אין לי הנגה!

« המשך המעשה בעמוד ד' »

פניני אנדה

• הרה"צ ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דרשיבתנו •

אין עני אלא בדעה

על הפסוק שנאמר בקללות: "ועבדת את אנכי... ובחסר כל" אמרו חז"ל (קרום מא. ע"פ מהרש"א): שבהסר כל הינו בדעת, כי אין עני אלא בדעה, ואפשר לבאר זאת לפי מה שאומר התנא במצות: "איןהו עשיר השמח בחלקו, ישיש לדיק מזה שהתנא לא אמר 'השמח בהצלחתו', שהכונה היא שעשיר הוא אדם ששמח בחלקו הטוב אף על פי שעדו אין לו הצלחה שלמה, אלא יש לו גם חלק שעדו אינו מצליח בו.

ולפי זה נבאר 'אין עני אלא בדעה', הינו שאין לו את הדעת לשמח בחלקו, ובתור עניא אלא עניויתא, שפאפשר אין לאדם את הדעת לשמח בחלק הטוב שה' נתן לו, העניוית מתנגדת אחריו והצרות באות ומשחרות לפתחו, עד שהוא לגול להשאיר בערום וב'חסר כל' רח"ל, שהרי על הקללות האלו נאמר: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב על לב מרב כל", הינו שאדם נתבע על שלא שמח בחלקו על רב הטוב שהיה לו, אף על פי שהיה לו רב חסרונות, וכיון שלא שמח על 'רב כל', מגיע לכדי 'חסר כל' ח"ו.

ועוד, שפאפילו אם תשאיר העשירות בידו ויהיה לו אפילו כל הון דעלמא, אם אינו שמח בחלקו, אלא מקנא בהצלחות שרואה אצל אחרים, במקום לשמח בחלקו הטוב, אין לך עני וחסר כל גדול מזה, שמרב קנאתו הוא מרגיש 'חסר כל' עם כל ההון שבידו.

בנסיון בלי להכיר את שם הוי"ה המעיד על טובו ועל רחמינותו של ה'.

נסיון דורו של משה

ועל פן ה' גלה למשה את שם הוי"ה, וכיון שפירעה הכביד עליהם את העבודה, משה אמר לה': "למה הרעתה לעם הזה" ומובא בפרש"י שהקב"ה אמר למשה 'הרחת על מדותי, לא כאברהם שלא הרחיק אחריו מדותי בנסיון העקבה וכו', והינו, שהקב"ה בא בתביעה על משה על פן שגם אחרי שהוא גלה לו את שם הוי"ה, עדן הוא טוען למה הרעתה, בעוד שאצל האבות, אף על פי שלא ידעו את שם הוי"ה, בכל זאת לא הרחיקו אחר מדותיו של ה', אלא שאם הנסיון היה רק למשה בלבד, הוא לא היה שואל שום שאלות ח"ו, וכעת משה הביא לפני ה' את הטענות של אותם מהקים המהררים אחרי מדותיו של ה'.

והקב"ה השיב למשה בפרשתנו שיאמר לעם ישראל את ארבעה לשונות של גאולה, "והוצאתי, והצילתי, וגאלתי, ולקחתי", שבבך בשור להם שהוא יפדה אותם מגלות מצרים ויקח אותם לעם במתן תורה ויביא אותם לארץ ישראל, אבל הקב"ה לא אמר למשה להגיד לעם פריטים מדקקים, באיזה יום וישעה וכיצד תהיה הגאולה ועל איזה הר יקבלו את התורה.

מעלת ישוב הדעת

ובתחלה, עם ישראל קבלו את הבשורה באמונה שלמה, אבל לאחר מכן הם לא שמעו אל משה, והסבה לכך מבארת בפסוק: "ולא שמעו אל משה מקצור רוח ומעבדה קשה", שפחמת העבודה הקשה, לא היתה להם

סבלנות לשמוע לדברי משה, אפילו שהשמיע להם בשורה משמחת מאד, שהם עומדים לצאת מעבדות לחרות עולם, כי פה הוא טבע האדם, שגם אם יבשרו לאדם עני שהוא התעשר או כל בשורה טובה אחרת, אם אין לו את מדת הסבלנות ואת הישוב הדעת, הוא לא יוכל לקבל את הבשורה בשמחה ולא יתאושש ממצבו השפל.

ועתה יש לבאר, מה השתנה בין ההתחלה שהאמינו לדברי משה, לבין אחר כך שלא שמעו אליו, שהדבר שגרם להם זאת היה, שבתחלה שמחו שהם עומדים לצאת לחרות, אבל לאחר מכן, כשראו שעבודתם הקבדה, לא רצו לשמוע את דברי משה, כי הבינו מהקבדת העבודה עליהם שפנאיה הגאולה שהתבשרו עליה אינה עומדת להיות בהקדם, אלא יתכן שהיא תהיה רק בעוד שנים רבות, פאפשר ישלמו ארבע מאות שנה של שעבוד.

קצר רוח מדבור קצר

ומשה רבנו בא אליהם ואמר להם שה' רוצה בקרוב לגאל אותם, ולדבורים הללו הם נעשו קצרי רוח ולא שמעו אליו, מפני שהוא לא אמר להם פריטים ברורים וזמן ברור מתי יצאו ממצרים, וכן לא גלה להם אילו מופתים הקב"ה יעשה על ידו בעשר המפות על אויביהם המצרים ועד ליציאתם ממצרים לגמרי ועד בכלל בים סוף ובמדבר, ולא זו בלבד, אלא שראו את ההפך, שמואז שמושה אמר את בשורת הגאולה, פירעה הכביד עליהם את העבודה ונהיה להם פעת "עבדה קשה", ולפי זה יש לפרש, שהבשורה של משה שהגיע זמן גאלתם, היא עצמה היתה

תורת המדות

משה רבנו מצטער בצערם של ישראל ונתן את כתפיו לעזר לאחיו היהודים המשעבדים למצרים. אף על פי שהוא גדל בבית המלוכה של פרעה ואינו מחיב בשעבוד, ואת המדות הסובות הללו משה רבנו קנה בתפלות ובעבודת המדות שערך בעת שרעה את הצאן אחר המדבר.

יום אחד. תוך כדי תפלותיו של משה רבנו. הוא ראה סנה בוער באש ואינו אכל, והבין שזהו רמז שהמדות הרעות הדומות לקוצים אינן כלות. אף על פי שהוא עובד את ה' באש קדש, ואכן הקב"ה אמר לו שהדבר בא לרמוז שאל תאמן בעצמך עד יום מותך, והמדות שסביבות באדם קימות בו עד יומו האחרון, והעצה לאדם להנצל שלא ישמש במדות אלו היא "של גליו מעל רגליו". הינו להתרחק מההרגלים הרעים של מדות רעות ולהתנגד לדבר מצוה. להתנהג רק במדות טובות.

ההסבר המלא לצירי במאמר:
'מתיקות מנהיג הצאן הרחמן'.

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף סאנדל שליט"א •

ברכות הריח (ד)

פסק מרן השו"ע (ריטו יז) הוי לפניו עצי בשמים ועשבי בשמים ומיני בשמים, מברך על כל אחד ברכה הראויה לו. וכתבו האחרונים (ב"ח ובוש"ו), שאם ברה 'בורא עשבי בשמים' על עצי הבשמים, לא יצא, ואינו דומה למי שמברך בורא פרי האדמה על פרות העץ ש'צא, שפרי העץ הוא בכלל האדמה, ואלו כאן עצי בשמים אינם בכלל העשבים, אך מי שמברך 'בורא מיני בשמים', הוא פוטר הכל (רמ"א).

לגבי דין קדימה בברכות הריח: הבית יוסף (סו"ט וטו) כתב בשם הרזקם, שיקדים עצי בשמים לעשבי בשמים, והסביר הבית יוסף את טעמו, משום שמדמה את ברכות הריח לברכות הפרות, שפכו שיש חשיבות בפרות העץ משום שהעץ קיים לשנים רבות, אך יש חשיבות בעצי הבשמים שמתקיימים לשנים רבות.

את הדין א"כ בברכה משה (שם ס"א), הביא את שיטת הרא"ש, שמברכות העץ והאדמה בפרות שוות, ולא תיבדל ההקדים ברכת העץ לברכת אדמה, אלא מברך תחלה על איזה מהן ש'צא, ש'שליטתו' פה יהיה הדיו גם בברכות הריח, שאיזה ש'צא יקדים לברך עליו.

לבני ישראל היה שישחררו את העבדים היהודים שהיו תחת ידם, כי ששאלם וצוה להציל מגלותו ומצרותיו, עליו להתחזק שלא לשעבד שום יהודי, אלא להפך, לראות לטובתו של כל אחד מישראל.

נותן לנו, וכן יש לשמוח ממתנת הצאצאים והחיים שעתיד הקב"ה לתת לנו אפילו אם עדיין לא רואים נסים גלויים וישועה שלמה מהצרות, ורק מעצם החסדים הללו, היה ראוי לעם ישראל להתמלא באמונה ובתקווה שהם יגאלו אגלת עולמים, אף על פי שאינם יודעים בברורו מתי תהיה הגאולה בפעל ואילו מופתים עתידים להיות להם.

והקב"ה רמז לעם ישראל שעליהם להתחזק באמונה ובתקווה דרך התבוננות בחסד המושפחה שנתן להם, בכך שאמר לפרעה דרך משה רבנו: "הנה אנכי הרג את בנה בכרך",

העדיפו לא לשמוע את דברי משה, כי דברי שאינם מפרטים אלא 'קצרים' גורמים להם 'קצר רוח'.

"עבדה קשה" לעם ישראל - שהיא גרמה להם בלבול הדעת ו"קצר רוח", שרצו כבר לדעת מראש מה עתיד להיות עמיהם, ולכן

שוורה מורה שאינה בהירה

לשון אנכי", כי בשלשון "ערל שפתים" משה טוען לה' שפניכול יש לו מוסר על הלשון כמו ערלה, שאינו יכול לגלות לעם עתידות ופרטים ברורים על הגאולה, וכן אינו יכול לגלות לפרעה עתידות ופרטים ברורים על המפלות שיקבל, וכמו שפירש רש"י: ערל שפתים - אטום שפתים.

ולפי כל זה יבאר ביתר באור מדוע משה מבקש מה' שיגלה לו את שמו, מה שלא בקשו פחותו האבות, כי משה הבין שמה שחסר לעם זה להפיר את טובו של ה', שאם יכירו שה' הוא טוב ועומד לעשות להם רק טוב, יהיה להם ישוב דעת ויכולו לקבל את בשורת הגאולה.

מתיקות שם הוי"ה

ואכן, ה' גלה למשה את שמו הוי"ה, שפשם ה'ה של רחמים יש את המלים ה'יה ה'ה ו'יהיה, לומר שה' היה אתם ולא עובדים בל שנות השעבוד והוא יתברך והוא אתם גם כעת כשהם עומדים בהמתנה לראות את גאולתם, ויהיה אתם ברחמים גדולים בעת הגאולה ולאחר מכן תמיד בכל הדורות.

והפסוק אומר כאן: "ויברך ה' אל משה ואל אהרן ויצאם אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים", ומבאר בפסוק זה שהיה כאן צווי גם לבני ישראל בעצמם, ומפרש הירושלמי שהצווי

קעת יבון השכיח בקל וחמר שעשה משה, שקמו שלעם ישראל משה רבנו לא פרט אילו מופתים עתיד הקב"ה לעשות עמיהם וכיצד על ידם יפלו אויביהם, כך גם לפרעה משה לא פרט את כל עשר המפלות שעתידות לבוא עליו ועל עמו, אלא רק התרה בו במפת בכורות שהיא המכה הקשה ביותר עבורו כדי שישוב בתשובה (ע' רש"י שמות ד ג).

ולפי זה מובן היטב הקל וחמר שאמר משה רבנו לפני ה' ככפפתור ופרח: "הו בני ישראל לא שמעו אלי", הרי אפילו העם לא מקבלים ממני את דברי, אפילו שאני מבשר להם בשורה טובה, שהם עומדים להגאל, וטבע האדם שהוא שומן לקבל כאלו בשורות, כך זאת אינם שומעים את דברי, מפנין שאני לא אומר להם פרטים ברורים על הגאולה וכ"ל, אם כן, "ואיך ישמעני פרעה" ויקבל את דברי, כשאני בא לבשר בשורות רעות עבורו, בעוד שמעצם זה שאלו הן בשורות רעות עבורו, טבע האדם שהוא קצר רוח לשמע כאלו בשורות, ובפרט שאיני אומר לו פרטים בהירים וברורים על המפלות שהוא ועמו עתידים לקבל על כל פעם שיסרב לשלח את ישראל ממצרים.

אטימות שפתים

ובזה ימתק גם מה שמשנה רבנו אמר קעת, לאחר הקל וחמר, "ואני ערל שפתים", בשונה ממה שאמר לה' בתחלה "כי כבד פה וכבד

המופת הגדול ביותר

שמבאר בפסוקים כאן, שלכל ראש שבט היו משפחות רבות, והכל היה בדרך של נסים, שזכו לששה ילדים בכל פעם, וכן כשהמפירים זרקו את ילדיהם לאור, נעשה גם והילדים יצאו מהאור לשדה ואכלו דבש וחלב מהאבנים.

חיים ובנים

ובפסוקי מברך מבאר בבינה דוקא מספר שנות חייו של לוי, שהוא חי שנים רבות יותר מכל האחים, ללמד שעליהם ועלינו לשמוח בחסד החיים ואריכות ימים ושנים שהקב"ה

עוד יבאר שבפסוק "ויצאם אל בני ישראל", מנה שהקב"ה בא לתחזק בכך את לב העם שדואגים מחסר ידיעה מתי בדיק וכיצד יגאלו, שצאמת עליהם להיות שמחים ומאשרים מעצם היחס הנפלא שלהם, שהם "בני ישראל" זרע אברהם יצחק ויעקב, ולשון צווי הוא לשעה וזדורות, ללמד לכל אחד מאתנו שפכל עת צרה ראוי לנו להתחזק בעצם זה שאנו זרע ישראל.

ועל כן, מיד לאחר מכן נסמכה פרשת "אלה ראשי בית אבתם", ללמד שהמופת הגדול ביותר הוא מה שעם ישראל פרו ורבו, כמו

עצה מתוקה

בשעה שמוציאים את הספר תורה, אנו מכריזים: אגא עכרא דקודשא בריך הוא, כי התורה היא כאגרת שהקב"ה נתן לנו, ובה רמוזים כל מארעותיו של האדם, ואת הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו, והקב"ה מצפה מאתנו שבשעה זו אדם יכריז שהוא עבדו והוא מקבל עליו לנהל את כל חייו לפי מה שכתוב בתורה.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, זכנו להיות מעבדיך הנאמנים שעליהם אתה אומר: "עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר", על ידי שנתנהג בכל מחשבותינו, דבורינו ומעשינו לפי רצונך הטוב המתגלה בתורתך הקדושה, ועל כן, זכנו לעסוק בתורתך לשמה ולגלות בה את חסדך הרבים שעלינו, כדי שנבוא מלמדנו לאהבתך וליראתך, וכן נגלה בלמדנו את מרותך הטובות הטמונות בתורתך, כדי שנלמד מך להתנהג אף אנו כמדות אלו, וכך נוכל שכל ימינו וישעותינו יאירו בקרבת אלקים, ואתה תתענג בנו ותצילנו מכל גזרות קשות ואכזריות, ובמקומו יטיב לנו ותגאלנו בקרוב גאלת עולמים, אמן סלה.

הוא היה מונה להתפלל לה' שייצא להיות שלם במדותיו, ולצורך כך התרחק לרעות את הצאן אחר המדבר, כדי להתבודד ולהיות מנתק מדעותיהם הפוזבות של בני העולם ולקנות דעת ה', שכן היא דרך של עובדי ה' (פסוק באריות בספר חובות הלבבות), וכבר מבאר ב'תפארת ישראל' (סוף משניות מסכת גיטין), שעל מראה פניו של משה היה נפר שהוא נולד עם מדות קשות מאד, אלא שבבודות התפלל ובעבודת המדות, התרחק ממדות אלו ונעשה בעל מדות נפלאות מאין כמוהו.

"דבריו מתוק להבי"

מיה העצה לאדם להנצל מגלות ומצרותיו?

הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם כתובת טלפון | שמות הזוכים: יהודה נגר, ביתר, יצחק יעקב ברנד, בני ברק.

רק מצרה אחת ומושיע אותו ממונה, ולגבי שאר הישועות שהוא צריך להן, ה' מסתיר את פניו ואינו רואה שהוא עומד להישע בך, ובזמן שאדם ממתין לקבל את שאר הישועות, עליו להתחזק באמונה, ואמש יוכיח! שאם הקב"ה הושיע אותו בישיעה אחת, בודאי שהוא יתברך עתיד להושיעו בכל הישועות שהוא צריך, אלא שהנהגת ה' היא להסתיר בתחלה מהאדם את ישועותיו, כמו שבמצרים ה' לא גלה לעם ישראל אילו מופתים עתידים להיות להם.

ועל האדם להשפיל לשמח בכל ישיעה שפבר קבל, ובמקום לבפות על צרותיו, יבכה על צרותיהם של אחיו היהודים הנאנקים מצער, שביניהם נהרגו בימים אלו, ויתפלל שהקב"ה יאמר די לצרותינו וכן יוכל לראות גם בפדות נפשו מצרותיו.

מתיקות מנהיג הצאן הרחמן

'אחר המדבר', היא בכדי שלא לרעות את הצאן בשדות של גלז וגם כדי להתפלל שם לה' מעמק לבו על הצלת עם ישראל, מטוב לבו ומרחמתו עליהם, והינו, שפאשר משה רבנו היה רועה את צאן יתרו אחר המדבר, הוא התפן בך שעם ישראל דומים לצאן, ובקש מה' שייצא להיות השליח לרעות את עם ישראל ולהוציא אותם ממצרים אל ארצי המדבר - לחלצם מן השעבוד לגאולה, וכינון ש'ה' ראה את לבו הרחום, זכה אותו ומלא את משאלתו.

התבודדות של רועה

זכנו כן, בעת שמושה רבנו רעה את הצאן,

שימיו היו קצרים והוא היה אמור להפטר מן העולם כבר קדם לכן, אלא שהתורה הקדושה שעסק בה בקביעות עם היראת שמים המפלאה שלו, היא זו שהצילה אותו, ויום אחד שהוא לא עסק בו בתורה, מע ממנו את ההנהגה וההפלה, והבנת מה שאדם שלא עוסק כלל בתורה ביראת שמים, התביעה עליו קשה מאד, ואף אם לא רואים בעולם הזה את התביעה עליו, הרי שהתביעה בשמים היא קשה הרבה יותר ח".ו.

כניו של ר' שמואל שמעו את המעשה הזה מר' יצחק כצנאה מאביהם, ודבריו האחרונים הם נר לרגליהם עד היום הזה, והקימו בתים של תורה ויראת שמים טהורה, כמו כן, ר' יצחק עצמו התחזק מאד מהמאד וכבר למשך קעשרים שנה הוא לומד בכל יום תורה ביראת שמים והכניס את אור התורה ויראת ה' לביתו, לעלוי נשמתו של ר' שמואל בן הינדא לאה ה"ד.

א. מ. י. בית שמש

שמך משמע שהטובה הגדולה ביותר שיש לאדם הם המשפחה והילדים שה' נתן לו, עד כדי שקשורוץ להפחיד את פרעה, ואמרים לו שבנו ימות.

והדברים מלמדים אותנו, שבכל זמן שיש לאדם נסיונות וצער, יהיה שלא להתלונן על הנהגת ה', אלא יתבונן בטוב שה' עשה ועושה עמו, ויעד לשמח בטוב שיש לו בדרך הטבע וישמח מעצם כך שיש לו אשה וילדים, שכל ילד וילד הוא מראשי בית אבותם של נדביו וניניו ויציא חלציו, או שיתבונן בכל טוב אחר שיש לו וישמח בכה, ולא יבקש לראות דוקא נסים ומופתים מעל לדרך הטבע.

ישועה אחת מוכיחה הרבה

ולפעמים אדם נצרך לכמה וכמה ישועות, אף הוא רואה שה' פודה אותו לעת עתה.

משה רבנו נבחר להיות השליח לגאול את עם ישראל, מושם שמתמיד עסק בחסד ולהיטיב עם הבריות, כמו שאמרנו חז"ל (שמו"ר א כז), שהוא היה יוצא מבית המלוכה של פרעה ששם גדל והיה נותן פתיו ומוסיע לכל אחד מאחיו היהודים שבשעבוד למצרים, וכאשר ראה מצרי מכה יהודי, הוא הרג את המצרי, וכשראה שני יהודים שרבים, דבר על לבם להיות באחדות זה עם זה, וכשראה את גנות יתרו שהרועים מצערים אותו, הציל אותו מידם.

וידועים דברי ר' אברהם בן הרמב"ם, שאומר שהספר שמושה רבנו היה רועה את צאן יתרו

המשך מתיקות הניסים

יצחק ספר שבאותו גע הוא הריגש סחרחות וכאבי בטן, הוא יד מאותה קומה שהיא מספר 7 לקומה מספר 3 לבית הפסא, שם הוא הקיא מספר פעמים והתעבב שם מעל עשר דקות, כשהוא יצא מבית הפסא, הוא שמע קולות של צנחות מלמעלה, הוא חשש שמשאו לא טוב קורה והזדרז לצאת מהבנין.

מיד אחריו שהוא יצא, הגיעו לשם כמה נידות של ה'פוליס' והתנהלו שם קרבות קשים עם מחבלים ארורים שבאו על מנת לשדד את העשירים שישבו שם. בסוף הארוע הקשה, התברר שנהרגו שם שלשה עשירים וביניהם ר' שמואל שהיה היהודי היחיד מההרואים.

יצחק ספר את הספור הזה למשפחתו של ר' שמואל הכאוה וכך אמר: אחרי שהתאוששתי מהמאדע המחריד הזה, הבנתי שלבו הטהור של ר' שמואל הרגיש את הסכנה שרחפס עלינו, ויתכן